

МЕТОДИКА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ 6–10 РОКІВ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ

Денис ВОРОНІН

Львівський державний інститут фізичної культури

Постановка проблеми: В Україні захворюваність людей церебральним паралічем з кожним роком зростає і протягом останніх 7 років кількість осіб з даною недугою збільшилась приблизно на 10%. Виходом з даної ситуації є підвищення ефективності процесу відновлення та нормалізації функцій організму, за рахунок розробки нових або вдосконалення старих методик фізичної реабілітації. (В.А.Берсенева, 2004; В.И.Козьякин, 2004; Д.М.Воронін, Є.М. Свіргунець, Р.Є.Савченко, 2006).

На даний час одним із провідних компонентів комплексної методики фізичної реабілітації хворих дитячим церебральним паралічем є іпотерапія, або лікування верховою їздою. Корисність застосування даного методу фізичної реабілітації в комплексі з іншими заходами була доведена зарубіжними вченими і практиками вже неодноразово. (В.Хеурпerts, 1998; Д.Бикнелл, Х.Хенн, Д.Уебб, 1999).

Дослідження довели, що комплексне поєднання методів фізичної реабілітації при роботі з дітьми з церебральним паралічем дають набагато вищі результати, ніж використання окремих методів реабілітації, але на даний час ще не знайдено оптимальної комбінації методик фізичної реабілітації для осіб з церебральним паралічем. Найефективнішим вважається використання фізичної реабілітації у віці від народження до 12 років, а використання іпотерапії дає найефективніші результати у віці від 4 до 10 років. [1,2,4]

Мета роботи – розробити методику застосування іпотерапії у фізичній реабілітації дітей з церебральним паралічем віком 6-10 років.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури та емпіричних матеріалів наукового дослідження.

Результати дослідження та їх обговорення. Заняття з дітьми хворими церебральним паралічем проводились 3 рази на тиждень, самостійні заняття 2 рази на тиждень. Іпотерапія використовувалася один раз (в деяких випадках два) на тиждень, тривалість занять складала 65-75 хв. Лікувальна гімнастика використовувалася 3 рази на тиждень та додатково 2 рази самостійно. Масаж використовувався курсами по 3 тижні, 3 масажі на тиждень, з перервами між курсами 2 тижні. Фізіотерапія використовувалася у вигляді світлолікування, електролікування, магнітотерапія, теплолікування, гідролікування.

План заняття з іпотерапії для осіб віком 6-10 років з церебральним паралічем включає наступні компоненти: догляд за конем – 15 хв.; сідловка – 10 хв.; посадка – 5-10 хв.; постановка цілей – 2 хв.; розминка – 5 хв.; вправи – 5-10 хв.; робота над вдосконаленням навичок верхової їзди (особлива увага звертається на досягнення цілей уроку) – 15 хв.; гра – 5 хв.; шиккування/спішування – 5 хв.; підведення підсумків заняття – 2 хв.

На заняттях іпотерапією використовувалися модифіковані нами методики, що є традиційними для фізіотерапії.

Лікування за методом Бобата [6]. Нормалізація постави та рухових паттернів засобом пригнічення та спільної дії має стимулювати нормальні та відновні нервово – м'язові реакції, тобто зумовлює відповідну послідовність рухів. Лікування з використанням коней розвиває додаткові рухові здібності: покращує поставу на основі рухів, характерних для ходьби, в положенні стоячи, сидячи та при рухах вперед. Зміни швидкості, напрямку та положення тіла вершника стимулюють органи рівноваги та розвивають основні функції життєдіяльності організму.

Лікування за методом Кабата [5]. В процесі занять іпотерапією здійснюється пропріорецептивний нервово – м'язовий імпрінтинг дій, що приводить в дію м'язи, сухожилки, суглобові капсули та суглоби. Коливальні імпульси спини коня стимулюють діагонально – спіральні рухи. Зміни напрямку та латеральна гнучкість коня посилюють їх. Тривалість та ритмічна повторюваність рухів можуть бути посилені боковою роботою коня.

Лікування за методом Войти [7]. Іпотерапія стимулює необхідні рухові паттерни за допомогою розвитку постави як засобу, що вноситься реабілітологом. Діагональні оберतालні антагоністичні рухи являють собою постійну реакцію пацієнта на коливальні рухи спини коня. Ритмічне повторення рухового стимулу, що здійснюється конем, закріплює дію м'язів.

Лікування за методом Бранкоу. (R.-M.Bold, Grossman A.) Іпотерапія досягає ефекту діагональної стимуляції м'язів пацієнта, необхідного для прямого положення тіла виключно ефективним чином: протилежно спрямовані оберतालні імпульси викликають координуючі реакції у всіх відділах хребта. Коливальні імпульси, які передає кінь, що йде кроком, стимулюють діагональні оберतालні рухи тулуба, які також передаються кінцівкам. Ціллю терапії є випрямлення тулуба з мінімальним прискоренням навантаженням на хребет. Іпотерапія є унікальною в сенсі практики та стабілізації функцій, завдяки ритмічному повторенню рухів.

Лікування за методом Фельденкрайса [5]. Застосування методу Фенделькрайса в іпотерапії дає можливість підвищити якість лікування. Активна участь в руховому процесі, засобом розвитку його кінестетики та відчуття власного тіла, перетворюють вершника в рушія реабілітаційного процесу.

Масаж. Найбільш ефективними у фізичній реабілітації, в поєднанні з іпотерапією, є наступні методики масажу: класичний лікувальний масаж, масаж для покращення кровообігу, сегментарний масаж, точковий масаж. Масаж повинен покращити кровообіг, збільшити силу та нормалізувати тонус уражених м'язів, зменшити їх спастичність. Для нормалізації збудливості нервових клітин спинного мозку та нормалізації трофічних процесів використовується масаж паравертебральних ділянок [3].

Фізіотерапевтичні засоби обиралися індивідуально для кожного пацієнта, а саме: кріотерапія, рефлексотерапія, світлолікування, магніто-терапія, парафінолікування, бальнеотерапія (вуглекислі, сірководневі, радонові, хвойні, йодобромні, сульфідні ванни), душі, електролікування (використовувалися токи різні за своїми характеристиками: напругою, формою, частотою коливань, напрямком).

Висновки

Створена та впроваджена в роботу авторська методика фізичної реабілітації осіб віком 6–10 років з церебральним паралічем, в основу якої покладені принципи традиційних методик реабілітації (метод Бобата, метод Фельденкрайса, метод Бранкоу, метод Войти, метод Кабата, метод Клейн – Фогельбах).

Література

1. Воронін Д. М. "Іпотерапія в комплексній фізичній реабілітації хворих з порушеннями функцій опорно-рухового апарату" // Молода спортивна наука України: зб. наук. Статей в галузі фізичної культури та спорту. Випуск 9. – Львів, 2005. – Т.2. – с. 54-57.
2. Гурвич П.Т. Какие заболевания лечат верховой ездой. // Коневодство и конный спорт №1. – М.: МККИ, 1997 – с.22-23.
3. Дремова Г.В. Комплексное использование иппотерапии и спартианской программы в целях социальной реабилитации и интеграции инвалидов с ДЦП // Спорт, духовные ценности, культура. – М., 1997. – Вып. 8. – С.130-174.
4. Ионатамишвили Н.И. Реабилитация детей с гипокинетической формой детского церебрального паралича.// Учебное пособие. Кафедра ЛВК и ВК Тбилисской Медицинской Академии, Центр райттерапии и реабилитации. – Тбилиси – 1997 – 87с.
5. Штраус И. Иппотерапия. Нейрофизиологическое лечение с применением верховой езды.: пер. с нем. – М.: Московский конноспортивный клуб инвалидов, 2000. – 102 с.:ил.
6. Bobath B., Bobath K. Die motorische Entwicklung bei Zerebralpersen.- Stuttgart: Theime, 1983 – 84s.
7. Vojta V., Peters A. Das Vojta-Prinzip. – Springer: Heidelberg. – 1992. – 137s.

МЕТОДИКА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ 6–10 РОКІВ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ

Денис ВОРОНІН

Львівський державний інститут фізичної культури

Анотація. В даній статті наведена авторська методика фізичної реабілітації дітей 6-10 років з церебральним паралічем, що створена на основі методу іпотерапії.

Ключові слова: методика фізичної реабілітації, іпотерапія, лікувальна фізична культура, церебральний параліч.

МЕТОДИКА ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ ДЕТЕЙ 6-10 ЛЕТ С ЦЕРЕБРАЛЬНЫМ ПАРАЛИЧОМ

Денис ВОРОНИН

Львовский государственный институт физической культуры

Аннотация. В данной статье рассмотрена авторская методика физической реабилитации детей 6–10 лет с церебральным параличом, которая разработана на основе метода иппотерапии.

Ключевые слова: методика физической реабилитации, иппотерапия, лечебная физическая культура, церебральный паралич.

METHODIC OF PHYSICAL REHABILITATION FOR CHILDREN 6–10 YEARS OLD WITH CEREBRAL PALSY

Dennis VORONIN

Lviv state institute of physical culture

Abstract. This work is about methodics of physical rehabilitation for 6-10 year-old children with cerebral palsy, which is based on a method of hypotherapy.

Key words: methodics of physical rehabilitation, hypotherapy, cerebral palsy, remedial gymnastics.

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ОСНОВНИХ РУХОВИХ НАВИЧОК ЖІНОК ПОХИЛОГО ВІКУ ПІСЛЯ ОПЕРОВАНОГО ПЕРЕЛОМУ ШИЙКИ СТЕГНОВОЇ КІСТКИ

Галина ДІДУХ

Львівський державний інститут фізичної культури

Постановка проблеми. Переломи шийки стегнової кістки належать до тяжких травм і мають негативну травматологічну характеристику [5]. Внаслідок перелому шийки стегна, особа стає обмеженою у своїх можливостях та діях та залежною від інших людей і потребує сторонньої допомоги при виконанні простих рухових дій.

Переломи шийки стегнової кістки частіше трапляються у жінок похилого віку, що обумовлено віковими змінами в організмі. За даними ВООЗ більшість людей похилого віку є працездатними [2,6]. Проте, внаслідок травми шийки стегнової кістки вони втрачають працездатність на тривалий час, а іноді – на все життя.

Фізична реабілітація є невід'ємною складовою процесу відновлення після травми шийки стегнової кістки. Наукові дослідження у галузі фізичної реабілітації підтверджують, що для досягнення ефективного результату під час її проведення потрібно на всіх етапах враховувати індивідуальні особливості пацієнта.

На сьогоднішній день розробляються та вдосконалюються методики фізичної реабілітації, які враховують індивідуальні особливості осіб з травмами та захворюваннями, зокрема для осіб з пошкодженням хребта та спинного мозку, для дітей з церебральним паралічем і хворих на бронхіальну астму [Івасик Н.О., 2004; Кобзар С.Ю., 2005; Крук Б.Р., 2005]. У вітчизняній літературі висвітлені лише окремі методики фізичної реабілітації осіб похилого віку з травмами опорно-рухового апарату, зокрема лікувальна фізична культура і масаж [Епіфанов В.А., 1988; Мухін В.М., 2000]. Ці методики застосовуються в умовах стаціонару і для жінок похилого віку з переломами шийки стегнової кістки, але вони не передбачають початкового етапу стану рухових функцій. У той же час, результати реабілітаційного обстеження дозволяють оцінити фізичний стан пацієнта та виявити рухові порушення та